

Српске народне умотворине

**Библиотека
Српска народна књижевност**

СРПСКЕ НАРОДНЕ УМОТВОРИНЕ

Издавач:

Pi-press

За издавача:

Драгана Пејић-Ранђеловић

Приредили:

Соња Жикић и Илија Алексов

Предговор написао:

Илија Алексов

Лектура:

Марија Бранковић

Техничка припрема и штампа:

Pi-press

ISBN 978-86-6023-442-3

Тираж 1.000

Поштовани читаоче,

Пред Вама се налази књига пословица, изрека, загонетки и питалица, књига у којој је сакупљено благо српске народне усмене традиције, које је настајало и чувало се вековима. Највећу захвалност што се народне умотворине нису изгубиле у тмини минулих времена дугујемо усменим приповедачима који су, као чувари и гласници колективне свести народа, са колена на колено, преносили мудрости векова. Не мања заслуга за очување наших народних мудрости припада и највећем сакупљачу свега што има везе са народним усменим стваралаштвом - Вуку Стефановићу Караџићу. Неуморним радом, посвећујући свој живот овом циљу он је скупио и објавио највећи део народних умотворина, а све урађено после њега само је мала допуна његовом раду. Део Вуковог рада налази се и на страницама ове књиге, с напоменом да је језик којим су народне умотворине тада забележене, који би данас можда био тешко разумљив и у нескладу са књижевним нормама, прилагођен савременом читаоцу и језику. Уживајте!

ПОСЛОВИЦЕ

Пословице су својствене свим народима и настале су у врло раном периоду развоја људског друштва. Налазимо их и у најстаријим књижевним споменицима, Библији, Махабхарати, Илијади, Одисеји итд. У данашњем значењу термин пословица први пут код нас је употребио Захарије Орфелин, после њега Доситеј Обрадовић, а прихватио, озваничио и популарисао Вук Стефановић Караџић. Пословице су кратке усмене књижевне формуле, у прози или стиху, које изражавају мудрост и искуство једног народа. Речник књижевних термина (Нолит, Београд, 1986.) дефинише пословицу као “сажету, завештајну формулацију искуства, језгровито изражено опажање прихваћено у традицији”. По речима Максима Горког у пословицама је “узорно уобличено све животно искуство и социјално-историјско искуство”, док је Мигуел де Сервантес сматрао да “нема пословице која не би истину казала, јер су све поцрпене из самог искуства, матере свега знања.”

А

Ако будеш мост, свако ће да те гази.

Ако враг није разбио колевку, разбиће гроб.

Ако другог поштујеш, за себе не брини.

Ако желиш изгубити пријатеља, посуди
му новац.

Ако желиш језгро, сломи љуску.

Ако желиш пријатеља, прво постани
пријатељ.

Ако жену тучеш, своју срећу тучеш.

Ако знаш шта ти је било, не знаш шта ће
ти бити.

Ако имаш машице, не хватај ватру
рукама.

Ако их не можеш победити придружи им се.

Ако је Бог дао, није записао.

Ако је го, али је соко.

Ако је димњак накриво, управо дим излази.

Ако је и зло, моје је.

Ако је и змија, од срца је.

Ако је и колиба, наша је.

Ако је и тешко живети, опет је живот
сладак.

Ако је и црна крава, бијело млеко даје.

Ако је ко луд, не буди му друг.

Ако је кратак дан, дуга је година.

Ако је мед и слатак, ма не ваља прст
угризати.

Ако је на гувну, није у амбару.

Ако је трава покошена, остало је
коријење.

Ако је црн, није ђаво.

Ако језик не излаја, глава не исклима.

Ако кажеш ватра, нећеш изгорети.

Ако кантар не ваља, ти буди исправан.

САДРЖАЈ

ПОСЛОВИЦЕ.....	5
ИЗРЕКЕ И ПОСЛОВИЧКА ПОРЕЂЕЊА.....	287
ПИТАЛИЦЕ	359
ЗАГОНЕТКЕ.....	369
а) Загонетке - скривалице	371
б) Праве загонетке.....	375
в) Загонетке-питалице	432